

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี **ชุดความรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน**

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ยูลาลิปตัสบนคันนา : ทางรอดของชาวนาภาคอีสาน

การปลูกยูลาลิปตัสบนคันนา

สภาพพื้นที่นาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูงมีขนาดกระทงนาเล็ก ทำให้มีคันนาเป็นจำนวนมาก เหมาะที่จะนำมาใช้ประโยชน์ปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว เช่น ยูลาลิปตัสซึ่งเป็นไม้ที่สามารถเจริญเติบโตได้ทุกสภาพแวดล้อม จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกจากการทำนา

การเตรียมพื้นที่

การปลูกยูลาลิปตัสบนคันนาปลูกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ปลูกบนคันนาเดิม ที่มีความกว้างประมาณ 60-70 เซนติเมตร และความสูงประมาณ 50-60 เซนติเมตร จะปลูกได้ 1 แถวโดยปลูกชิดไปทางด้านหนึ่งด้านใด ควรมีระยะห่างระหว่างต้น 1-2 เมตร จะมีจำนวนต้น 60-120 ต้น/ไร่ หลุมปลูกควรมีขนาดกว้างxยาวxลึก ประมาณ 50x50x50 เซนติเมตร

2. ปลูกบนคันนาที่ได้รับการปรับแต่ง ที่มีความกว้าง 150 เซนติเมตร และสูง 60 เซนติเมตร ปลูกได้ 2 แถว ปลูกแบบสลับฟันปลา มีระยะห่างระหว่างแถวและต้น เท่ากับ 1 เมตร และ 1.5 เมตร ตามลำดับ จะมีจำนวนต้นเท่ากับ 160 ต้น/ไร่ หลุมปลูกควรมีขนาด กว้างxยาวxลึก ประมาณ 30x30 x30 เซนติเมตร เนื่องจากดินยังรวมตัวกันแบบหลวมๆ

การจัดการหลุมปลูกและการปลูก

ปลูกได้ 2 ช่วง คือปลูกในฤดูฝนและปลูกในฤดูแล้ง **วิธีการจัดการหลุม** ดังนี้

- นำดินที่ขุดจากหลุมบางส่วนผสมกับปุ๋ยหมักประมาณ 3-5 กก. คลุกเคล้ากันให้ดีนำไปรองในก้นหลุม พร้อมกับใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 30-50 กรัมต่อหลุม
- นำกล้าไม้ที่ได้จากการเตรียมแบบตัดกิ่งปักชำ หรือเพาะจากเมล็ด รดด้วยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพก่อนนำไปปลูก
- จัดการปลูกโดยให้ส่วนคอรากอยู่ในระดับดิน กลบดินที่ระดับดินเดิมของกล้าไม้ และกดดินรอบๆ กล้าไม้ให้แน่น
- ถ้าปลูกในฤดูแล้ง ให้นำน้ำปุ๋ยหมักชีวภาพที่เจือจางแล้ว 10-20 ลิตร รดกล้าไม้ในหลุมปลูกให้ชุ่มหลักจากนั้น 1 วัน นำดินแห้งที่ตากอยู่ข้างหลุมปลูกกลบลงในหลุมปลูกให้ถึงระดับผิวดินเดิม และไม่ต้องทำการรดน้ำอีกต่อไป

ยูลาลิปตัส เป็นไม้ที่สามารถเจริญเติบโตได้ทุกสภาพแวดล้อม

กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปฐพีวิทย

www.ladd.go.th

ลดต้นทุน เพิ่มทุนผลผลิต ปลดสารพิษ ดินชีวิตสู่แผ่นดิน

ยุคาลิปตัสบนคันนา : ทางรอดของชาวนาภาคอีสาน

การใส่ปุ๋ยและดูแลรักษา

ถ้าต้องการเร่งการเจริญเติบโตของกล้าไม้ที่ปลูกให้เร็วขึ้น ควรใส่น้ำปุ๋ยหมักชีวภาพ (ที่เจือจางแล้ว) ประมาณ 5-10 ลิตร ให้กับกล้าไม้เป็นระยะๆ และให้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 100-200 กรัมต่อ ต้นต่อปี แบ่งใส่ 2 ครั้งตอนต้นและปลายฤดูฝน

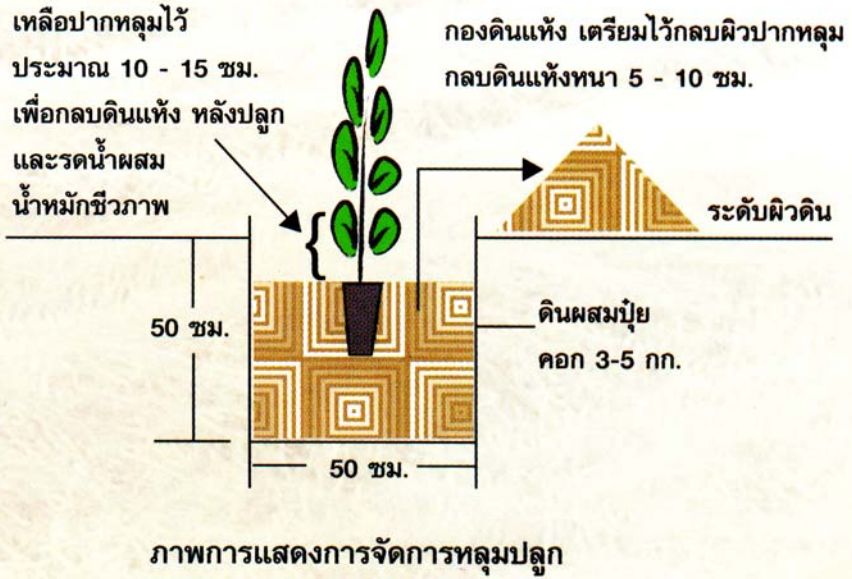
ข้อควรปฏิบัติ

การปลูกยุคาลิปตัส ให้ปลูกตามแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก และควรมีการไถพรวนดินให้ซิดขอบคันนา ก่อนฤดูการทำนาทุกครั้ง เพื่อเป็นการตัดรากยุคาลิปตัสเพราะยุคาลิปตัสมีรากแขนงมากถึง 85% และมีรากฝอยงอกลงไปใต้น้ำข้าวแผ่ขยายลูกกลมลงไปในพื้นที่นาข้าว ทั้งนี้เพื่อลดการแก่งแย่งธาตุอาหารระหว่างยุคาลิปตัสกับข้าวที่ปลูก

การเก็บเกี่ยว

1. การตัดไม้ยุคาลิปตัส ควรใช้เลื่อยแทนการใช้มีดหรือขวาน เพื่อลดความบอบช้ำที่จะเกิดกับตอไม้ที่จะแตกหน่อขึ้นมาใหม่
2. ควรตัดให้ซิดดิน หรือเหลือตอทิ้งไว้ประมาณ 10-12 ซม. โดยหน้าเขียงต้องมีความลาดเอียงเพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำขังบนหน้าเขียง ที่อาจทำให้ตอไม้เน่าผุพังได้ง่าย และช่วยให้หน่อใหม่มีความแข็งแรง
3. อายุการตัด ตัดได้ตั้งแต่ อายุ 2-5 ปีขึ้นไป และตัดได้เรื่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน 3 รอบ หากตัดรอบละ 5 ปี

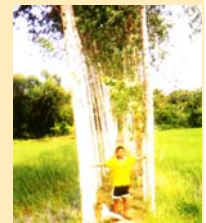

พลวัต

จากการศึกษาของสถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผลผลิตไม้ยุคาลิปตัสบนคันนาปกติปลูก 1 แถว ระยะห่าง 2-3 เมตร ได้ผลผลิตเฉลี่ยต้นละ 58 กิโลกรัมต่อต้น ต่อ 2 ปีครึ่ง
2. ผลผลิตไม้ยุคาลิปตัสบนคันนาที่ได้รับการปรับแต่งและปลูกแบบประณีต ปลูก 2 แถวสลับฟันปลา ด้วยระยะห่าง 1.50 เมตร ได้ผลผลิตเฉลี่ย 30-40 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี

การปลูกยุคาลิปตัสบนคันนาที่มีการปรับแต่งคันนาในพื้นที่นา ไร่ ซึ่งมีคันทายาว 120 เมตร ปลูกได้ 160 ต้น มีน้ำหนัก รวม 40 ตันต่อ 5 ปี โดยราคาขายหน้าโรงงานประมาณ 1,000 บาทต่อตัน ดังนั้นเกษตรกรจะมีรายได้จากการปลูกยุคาลิปตัสบนคันนาประมาณ 40,000 บาทต่อไร่ต่อ 5 ปี หรือ 8,000 บาทต่อไร่ต่อปี ■

ข้อมูล : กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 จังหวัดอุบลราชธานี

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 4 หรือ 5
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่